

סוכה פרק ראשון סוכה

יז.

עין משפט
נר מצוה

קד א מ"י פ"ה מהל'
סוכה הלכה כ'
טו"ע א"ח סומן מרלב
סעיף ג'
קח ב מ"י שם הלכה יד'
סמך עשין מג טו"ע
א"ח שם סעיף א'
קו ג מ"י שם הלכה כ'
טו"ע ע"ש סעיף ג'
קז ד מ"י שם טו"ע שם
סעיף ג'.

לעיו רש"י

קלו"ש ישרא"א. מנור.

רבינו חננאל

והא דר' אמי, אסיקנא
שיעור משך סוכה קטנה
ד' טפחים. הא דאמרו רבנן
דבי רב האורח בסוכה פוסל
בג' טפחים, וסבך פסול
פוסל בד' טפחים, ואקשי
רבה עליה ומה אילו איכא
סבך פסול פחות מד'
טפחים ואור משלימו לר'
כשרה, ולא יהא האור
החמור דפוסל בג' טפחים
כסבך פסול הקל ממנו
דאינון פוסל עד שיהיה
בד' טפחים. (ואמרו'
להו) [ואמרו ליה] לדידך
נמי דאמרת אור פוסל בג'
טפחים, כדתנן הרחיק את
הסיכור, ג' טפחים פסול,
סבך פסול בד' אמות,
כדתנן בית שנפחת וסיכר
על גביו אם יש בין סיכור
לכותל ד' אמות פסול,
ואילו איכא סבך פסול
פחות מד' אמות, ואיר
פחות משלשה משלימו
לר' אמות כשרה, ולא יהא
האור [ה]חמור דפוסל
בשלשה טפחים, כסבך
פסול דפוסל בד' אמות.
ומשני רבה לדידי

ומשהו דכותיה פריך פ"ק דעירובין (דף י'): דלמך רב יהודה מבזי
שהו רחב ט"ו אמה מרחיק שתי אמות ועושה פס ג' אמות ופריך
ואמאי יעשה פס אמה ומחלה וירחיק שתי אמות ויעשה פס אמה
ומחלה וליכא לשנויי הכא דממשני התם דלמך אורח דהאי גיסא ודהאי
גיסא ונפסל ליה דהכא כל הפחות

מג' נלכד דמי וזהו ליה כסתום
דאפילו עשה כל דפנות הסוכה קנה
קנה בפחות מג' כשרה דתניא לעיל
(דף יז.) דופן סוכה כדופן שבת ונלכד
שלא יהא בין קנה לחצירו ג' טפחים
ואין שייך לחלק כלל בין סוכה של
ג' דפנות לסוכה של ארבעה ועוד
קשיא טפי דכשני פסין שיש בכל אחד
חצי טפה ומשהו סבי דמוקי חד
בפחות מג' סמוך לדופן ואידך מוקי
בפחות מג' סמוך לראשון וי"ל משום
דלמרינן בסוף פ"ק דעירובין (דף טז):
דכל מחילה שאינה של שתי וערב
אינה מחילה ואם היו שני פסין שאין
בכל אחד ארבעה הויא לה כמחילה
של שתי: **א"ר ר' פוסל**. כל הסוכה
בשלשה בין באמצע בין מן הזד סבך
פסול פוסל כל הסוכה בארבעה
באמצע כגון שהוא רחוק מן הכותל
ארבע אמות דלמך יכול לנטלו משום
עקימת דופן ונמלא חוץ בין כשר
לכשר דוקא כשמתחיל מדופן האמצעי
ומהלך על פני כל הסוכה עד הפתח
דהשתא חוץ האור או הפסול בין
כשר לכשר וליכא ג' דפנות לא לזה
ולא לזה אלא אם מתחיל מן הדופן
שצדד ומהלך עד הדופן שכנגדו אם
נשאר מן הכשר לצד הדופן האמצעי
כשיעור הכשר סוכה כשרה דהא אית
לה ג' דפנות ושל כל הפתח הפסול
והיכא דהאור או הפסול אין מהלכין
על פני כל הסוכה כגון דאיכא באמצע
סוכה ג' על ג' אור או ארבעה
על ארבעה סבך פסול אם ממנו ועד
הדופן האמצעי כדי הכשר סוכה הכל
כשר בין מה שצדד בין מה שלצד
הפתח ואפילו מה שיואל לחוץ לגמרי
דהואיל והכל מחוץ לשיעור הכשר
סוכה הרי זה כפסל הויאל מן הסוכה
דניתר בלא דפנות כדלמרינן [לקמן]
(דף יט.) דלדיון כסוכה ואפשר אפי'

אין כדי הכשר סוכה ממנו עד דופן האמצעי מנטרפין זה עם זה
לכדי הכשר סוכה ואין האור והפסול חוצצין מאחך שהכשר מתחבר
יחד דרך הדלדלים: **א"ר ר' איבא סבך פסול פחות מארבע ואור**
פחות מג' בא"ר. ואין צאיר שיעור לפסול ואין כסבך פסול
שיעור לפסול אין מנטרפין זה עם זה לפסול כיון דלא שוו
שיעוריהו להדדי כדלמרינן ומיהו היכא דאיכא שני טפחים סבך
פסול ושנים של סבך פסול ואור מפסיק ביניהם פחות מג' איכא
לפסוקי אם שני הפסולין מנטרפין לארבעה לפסול את הסוכה
דמא כיון דאור מפסיק ביניהם לא מנטרפי או שמא כיון דאין
צאיר ג' מנטרפין ומיהו היכא דליכא בפסולין ד' ואור פחות
מג' מפסיק ביניהם אין האור משלימו לארבעה במה שחשבו
כסתום מחמת לצוד דלא למרינן לצוד להחמיר:

הגבד

ונמלא חוץ בסוכה בין כשר לכשר וארבעה הוי מקום חשוב להיות
חליצה: **ואמינא לכו אנא**. תשובה לדבריהם: **ומה אילו איכא סבך פסול פחות מארבעה**. ואור צדדו פחות משלשה מאי למרינן ביה:
כשרה. דליכא שיעור סבך פסול: מלייה. להאיא שיעורא בשפודין דאסור לסבך כגון משום מקצלי טומאה והוא זה ארבעה
טפחים מסבך פסול: מאי. למרינן ביה: **פסולה**. דאיכא חליצה ארבעה ומתחילה כשהיא אור שהוא חמור היתה כשרה ועכשו
שנהפך להיות קל נפסלה: לא יהא אור. חמור שפוסל בג' פוסלה לסוכה זו כסבך פסול שהוא קל שאינו נפסל אלא בארבעה: **אמרו**
לי הכי לדידך נמי. דלמרת שיעור סבך פסול ד' אמות דלית לך דטעמא דמתניתין משום דופן עקומה אלא זהו שיעורא לפסול אפילו
באמצע אף זו תשובתך ומה אילו כו' ואור פחות מג' נלכד: **בשלמא לדידי דאמרי ארבע אמות**. דקמני מתניתין פסולה הא פחות כשרה:
משום

לאו בגובהה קאמר אלא
במשכה: **פסולה**. דלמך פוסל בשלשה אפילו מן הזד. ומכאן אני
אומר ומפרש הא דלמרינן שבסבך פסול מן הזד למרינן דופן עקומה
להכשיר עד ארבע אמות היינו דחשבינן לסבך כאלו מן הדופן ונעקס

ונכפף למעלה ובאורח ליכא למימר
הכי ואינו מפרש רואין את הדופן
כאלו הוא עקום והולך תחת הסבך
פסול ומגיע לסבך כשר ומוציא את
הפסול מן הסוכה דאם כן גם גבי
אור נמי נימא הכי: **בית שנפחת**
ופריך כו'. גגו נפחת באמצעו רחוק
מן הדפנות לכל זד וסיכר על הפתח
באמצעו ונמלא תחת הדפנות שהיא
פסולה משום תעשה ולא מן העשוי
מפסקת בין דפנות לסבך כשר:
אם יש מן הסיכור. הכשר ולכותל ד'
אמות פסול דבארבע אמות לא נאמר
למשה מסיני דופן עקומה אלא בפחות
כשרה הלכה למשה מסיני רואין תחת
הבית כאלו היא פסולה שנתקס
למעלה ואין סבך פסול לפסול
הסוכה ולא יישן תחת זה: **וכן חזר**
המוקפס אכסדרה. כל חזר שצדדו
לפני הבתים והבתים פתוחין לו. חזר
זו מוקפת בתים ממזכה ופתוחין לה
כצדד מג' רוחותיה ולפני הבתים עשו
לאכסדרות כצדד בשלשה רוחותיה
והאכסדרה פתוחה היא ואין לה דופן
לזד החזר ויש עליה תקרה וזה סיכר
על גבי כל אורה של כל חזר
שבאמצע היקף לאכסדרות ואין דופן
לסוכה זו אלא מחילות הבתים
המפסיקות בין בתים לאכסדרה
ונמלא תחת האכסדרה מפסקת
כצדד בין סבך לדפנות אם יש צדד
האכסדרה ד' אמות תקרה פחות
מארבע אמות כשרה דלמרינן דופן
עקומה. דוגמא לדבר קלו"ש טר"א
צלשון אשכנז של חיה ארומה^א הם
הגלחים שיש לה אור שיש בה עשבים
והיקף אכסדרה כצדד לו: **שהקיפוח**.
סיכודו^ב כצדד לו סמוך לדפנות צדד
המקבל טומאה וצדדו נקטן הסבך
כשר: **אם יש**. תחת הסבך פסול ד'
אמות פסולה אף הסבך כשר לפי שאין
לה מחילות פחות מכאן כשרה דלמרינ'

דופן עקומה: **ג' כל הני נמה לי**. לאשמועינן דופן עקומה בתלת
צדי במתניתין ליתני חדא ולשמעינן לכולהו: **משום דהני מחילות נצית**
עציון. להיות דופן לבית זה והרי הבית נעשה סוכה הלכך שדין
מחילות בחר סוכה ע"י עיקוס: **אבל חזר המוקפס אכסדרה**
דמחילות לאו לאכסדרה נעשו. אלא לבית הלכך ליכא למימר תחת
אכסדרה עקימת דפנות הללו היא ולא שדינה לדפנות הכא לצד
סוכה: **סבך כשר הוא**. כלומר ממין סבך כשר הוא ופסולו משום
תעשה ולא מן העשוי אלא דבר שאין מסבכין בו שהוא מין פסול
אימא לא ליכשריה על ידי עיקוס: **דיסבי וקאמרי**. משמיה דרז:
אור פוסל. כל הסוכה בשלשה: **וסבך פסול פוסל**. את כל הסוכה
צד: **צר מינה דהאי**. כלומר הראיה אינה עיקר: **דרב ושמואל**
אמרי תריוור משום דופן עקומה נגשו. להכשיר דלמרינן דופן
הוא ולא סבך ואין כאן פסול וכי למרינן בארבעה כגון באמצע
רחוק מן הכותל ד' אמות דלמך יכול לנטול על ידי עקימת דופן

חליצה: **ואמינא לכו אנא**. תשובה לדבריהם: **ומה אילו איכא סבך פסול פחות מארבעה**. ואור צדדו פחות משלשה מאי למרינן ביה:
כשרה. דליכא שיעור סבך פסול: מלייה. להאיא שיעורא בשפודין דאסור לסבך כגון משום מקצלי טומאה והוא זה ארבעה
טפחים מסבך פסול: מאי. למרינן ביה: **פסולה**. דאיכא חליצה ארבעה ומתחילה כשהיא אור שהוא חמור היתה כשרה ועכשו
שנהפך להיות קל נפסלה: לא יהא אור. חמור שפוסל בג' פוסלה לסוכה זו כסבך פסול שהוא קל שאינו נפסל אלא בארבעה: **אמרו**
לי הכי לדידך נמי. דלמרת שיעור סבך פסול ד' אמות דלית לך דטעמא דמתניתין משום דופן עקומה אלא זהו שיעורא לפסול אפילו
באמצע אף זו תשובתך ומה אילו כו' ואור פחות מג' נלכד: **בשלמא לדידי דאמרי ארבע אמות**. דקמני מתניתין פסולה הא פחות כשרה:
משום

(א) לעיל ד' ג' לקמן יט.
(ג) בס"א: על מני האומות,
(ד) בס"א: סוכה, (ה) בס"א
נוסף: סבך.

מוסף רש"י

בית שנפחת. גגו, וגגין
שלהם תלקים הן ושוין
ולא משופעים, ונפחת הגג
באמצעו, וסיכר צדד
כשר על פי הפתח ונמלא
סבך הכשר מופלג מן
הדפנות לכל זד (דעיר'
ד). אם יש מן הכותל
לסיכור ארבע אמות
פסולה. הא פחות מכאן
כשרה, שדופי הבית נעשין
לה דפנות והתקרה פסולה
המפסקת ביניהם רואין
אותה כאלו היא מן הדופן
ונעקס הדופן עד כאן ואין
כאן סבך פסול אלא דופן
ומחוצר לסבך כשר (שם).
וכן חזר שהיא מוקפת
אכסדרא. וגג אכסדרה
מפסיק בין מחילות הבתים
לאור שסיכר עליה, אם
יש צדדו הגג ד' אמות
פסולה. דמו לא מהני לה
מחילות הבתים (שם).